

Nepravdivý nástin

Vrcholem dogmatické pseudomarxistické linie, již se vyznačují publicistické statě Vítězslava Ržounka, je nový soubor jeho článků nazvaný "Nástin poválečné české literatury 1945 - 1980"/Čs. spisovatel 1985/. Jako odborní recensenti jsou v knize uvedeni Josef Hrabák a Stanislav Šmatlák. Ke své hanbě, neboť vzali na sebe odpovědnost za tento nevědecký povrchní výtvar. Kniha je sama o sobě bezvýznamná, nicméně ten fakt, že Ržounek jako nový "profesor" české literatury na Karlově universitě své závěry uplatňuje a prosazuje ve vysokoškolské výuce, vážně varuje. Jako kdysi hlediska pa-skvilních spisů Ržounkova vzoru L. Štolla byla vyhlášena za rozhodující kriteria a řídily se ~~kn~~ jimi školy, knihovny, instituce, nakladatelství, tisk atd., tak i nyní mocenský tlak stojící za Ržounkem může tu napáchat hodně zla.

V podstatě zopakuje Ržounek, kandidát věd na moskevské universitě a někdejší aparátník ÚV KSČ, všechny základní a dávno vyvrácené lži o vývoji české literatury od roku 1945, vyzvedává služebné, efemérní zjevy, aby potlačoval hlavní, rozhodující a trvale tvůrčí proud, jež nebere na vědomí stejně jako známý spisovatelský slovník ze 60. let. A tak pro něho neexistují Palivec, Zahradníček, B. Fučík, samozřejmě že ani Kolář, Blatný a o dalších a mladších ani nemluvě, neboť se "koncem šedesátých let ocitli na straně nepřátel reálného socialismu".

Souhrn Ržounkových omylů i vědomých nepravd je tak rozsáhlý, že by jej musela uvést na pravou míru obsírnější stat. Smyslem naší poznámky je upozornit na tuto dogmatickou práci a snad i připomenout, že po nedávném vydání slovníku zakázaných a nevydávaných českých autorů by měla přijít na řadu i další práce, která by zpracovala období 1945 - 1985, a podala pravdivý obraz české literatury v posledních dramatických čtyřiceti letech. Podle vydaných knih, ale i z rozporu rukopisů opsaných na strojích v různých edicích, a to nejen v době po roce 1969, ale i dříve. Kdo se této práce ujme? Jednotlivec? Kolektiv? Ať jakkoli, je čas ji začít.

SEVERUS

ZACHOVAT JE SUBCLOONOSTI

O osud většiny rukopisů opísaných na stroji se nemusíme obávat. Uchovávají se jako cenné doklady českého písemnictví v soukromí a jejich majitelé o ně pečují s opravdovou starostí, i když mnohé z nich procházejí rukama desítek čtenářů. Mnohé z těchto strojových opisů jsou výtvarně vybaveny nadmíru krásně a náročně. Doprovázejí je fotografie-někdy i barevné a původní grafické listy, mají pěkné vazby a vyznačují se i dobrou grafickou úpravou, nejlepší, jakou lze u psacích strojů naší výroby dosáhnout. /Přirozeně, srovnáme-li tento způsob rozmnožování s dokonalými výrobky třeba i jen domácích "tiskáren" na západě, jsme v tomto ohledu víc než skromní/.

Dnes se již počet na stroji opsaných sbírek básní, povídek, románů i vědeckých prací pohybuje kolem mnoha set titulů. Existují pr. i sběratelé těchto opisů sledující zvláště jejich výtvarnou výzdobu.

Je škoda, že tyto opisy dosud nepronikly více k mezinárodní veřejnosti. Bylo by přece možné, kdyby se někdo ujal myšlenky uspořádat například na frankfurtském knižním veletrhu exponát stánek s nejzajímavějšími rukopisy tohoto typu, a tak s nimi i tímto způsobem seznámit zahraniční zájemce a nakladatele.

Mezi "sběratele" strojových opisů současné české literatury třeba zařadit ta é orgány, které je zabavují při domovních prohlídkách a ovlázejí do svých nekontrolovatelných skladů. Dáje se to protiprávně, protože není trestné mít doma literaturu jakéhokoli obsahu i jakkoli rozmnoženou. A navíc každý autor má právo rozmnožit se jakkoli pro sebe a okruh svých známých potřebný počet exemplářů, jak stanoví autorský zákon č. 35/ Sb. z roku 1969. Podle něho se také toto rozmnožení rukopisů nebo jiné vlastní práce /např. výtvarné nebo hudební/ nepokládá za vydání. A to je důležité, protože jiný zákon - vydavatelský - stanoví povinnost, že vydávat může jenom ten, kdo má příslušné vydavatelské oprávnění. Strojové opisy však nenesou znak "vydání" a nemohou být jako vydání žádnými orgány stíhány.

Co se však děje se zabavenými opisy?

Jejich další úděl je zahalen tajemstvím. Pokud se v některých pří-

pádech nevrátí původním majitelům, kteří jejich vrácení žádají, zřejmě si je jednak rozeberou příslušníci zabavujících orgánů, nebo zstanou ležet v nepřístupných trezorech. A že mají někteří ze zabavovatelů o rukopisech i vlastní zájem, svědčí praxe při jejich vrácení. Často se uvádí, že některé zabavené rukopisy "se ztratily".

Kdyby v Památníku písemnictví neseděly bázlivé baby, ale skuteční milovníci literatury a její ochránci, dokázali by jistě vytvořit fond - přirozeně ze tajných a v trezorech. - kam by mohli postupně shromažďovat "pro studijní účely" českou literaturu psanou na stroji, a tak zachovávat i pro budoucnost cenné doklady, které se budou jednou platit zlatem... Možná, že by to uvítaly i orgány, které svázejí soustavně do svých skladů zabavené rukopisy a z mnoha důvodů už pro ně ztratily význam. Nemluvě ani o tom, že by ve státní knihovně i v Památníku písemnictví měl být fond českých knih vyčávaných v zahraničí v různých českých i cizích nakladatelstvích!/-

Neuplyne mnoho času, kdy se tato odvrácená, ale skutečná tvář české literatury opět vynoří do světla. Vidím to živě před sebou: V jednom krásném sále se bude pořádát výstava rukopisů opisovaných po roce 1969. Návštěvníci obdivují jejich výtvarnou stránku, grafické listy, vazby a úsilí všech těch neznámých a nadšených lidí, kteří se poúčileli na vzniku a úpravě těchto strojových opisů. Před výstavním sálem se táhne dlouhá fronta zájemců. Příští nakladatelé se přou o právo, kdo z nich vydá nejlepší z vystavených rukopisů. A už to nebudou Petlice, Expedice, Asy, Česká expedice a jiné skupiny, ale svobodná česká nakladatelství, a nejen státní, která podají podle těchto opisovaných rukopisů svědectví o pravém stavu české literatury v posledních desetiletích našeho století i o skutečném myšlení, citění a životě české společnosti v této době.

IGNOFUS